

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plačati in tožiti se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 121.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11952.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 27. oktobra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Kaj je s slovenskim gospodarskim svetom

Sedaj, ko je postala aktualna ustanovitev slovenske banovine, je postalo tudi aktualno vprašanje slovenskega gospodarskega sveta. Kajti če se danes še premišlja o tem, kakšne kompetence naj dobi slovenska banovina, potem je jasno, da morajo pri rešitvi tega vprašanja odločiti zlasti gospodarski interesi. Predvsem je namreč važno, kako se bo mogla z novo ureditvijo Slovenije dvigniti njena gospodarska sila, ker šele od tega je odvisen tudi kulturni in socialni napredek Slovenije.

Ce pa se hočejo gospodarski interesi Slovenije res pravilno urediti, potem se ne smejo presojati le s stališča tega ali onega stanu, te ali one stroke, temveč vedno le s stališča celotnega slovenskega gospodarstva. Če pa to velja, potem pa je tudi jasno, da mora biti ta organizacija, ki združi vse interese posameznih stanov in strok v enem skupnem programu, ki naj se tudi uveljavi pri novi ureditvi Slovenije.

Ta organizacija pa more biti samo slovenski gospodarski svet, kot skupna organizacija vseh slovenskih gospodarskih stanov in vseh gospodarskih panog.

So pa še drugi tehtni razlogi, da se skliče in ustanovi slovenski gospodarski svet. Gospodarska vprašanja so se omalovaževala skozi leta in zato je tudi rešitev gospodarskih vprašanj zelo težaven. Zlasti je v sedanjih časih, ko se razmere spreminjajo tudi čez noč, težko pravilno rešiti vsa gospodarska vprašanja. Rešitve pa se morajo dostikrat doseči zelo hitro.

Zaradi strankarskih interesov pa se v naši javnosti tudi niso vsa gospodarska vprašanja razpravljala z enako objektivnostjo. Dostikrat je bil ozir do volivnih krogov bolj ali manj odločilen. V takšni mentaliteti seveda ni mogoče sestaviti res objektivnega gospodarskega programa. To nalogo morejo dobro rešiti samo gospodarski ljudje, ki niso obremenjeni od strankarskih in drugih ozir.

Pa še iz drugega razloga je ustanovitev slovenskega gospodarskega sveta nujno potrebna. Za veljavnost slovenskega gospodarskega programa je tudi potrebno, da ga sestavi organizacija, ki si more v gospodarskih zadevah lastiti avtoriteto. Organizacija, v kateri bi bili zastopani vsi gospodarski stanovi in vse gospodarske stroke, takšna organizacija bi tudi imela potrebno avtoriteto. Ustanovitev slovenskega gospodarskega sveta je zato nujnost in edino dobro jamstvo za pravilno rešitev preureditve naše banovine.

Potreba slovenskega gospodarskega sveta je tako evidentna, da proti njej sploh ne more biti resnega ugovora. Pa niti nobenega pravega strankarskega ugovora ne more biti. Slovenski gospodarski svet ne bi imel pri vsej svoji avtoriteti odločujoče moči, temveč bi bil le nekak varnostni ventil, da se strankarski ali enostranski interesi ne bi uveljavili na škodo slovenskega gospodarstva. Menda nihče ne ugovarja, da je takšen varnostni ventil tudi še danes zelo potreben.

Zlasti pa je potreben slovenski gospodarski svet tudi zato, ker bi

pomenil prvo priliko za resnično sodelovanje vseh skupin za napredek Slovenije. Kljub ponovnim poudarkom o potrebi tega sodelovanja smo danes še silno daleč od tega sodelovanja. Dejansko ni še nikjer v praktičnem delu slo-

venske skupnosti. Še vedno smo razbiti na ideološke tabore kakor smo bili. Slovenski gospodarski svet bi bil prva velika možnost, da se vsi Slovenci združijo v koristnem delu. Velikanska napaka bi bila, če te velike možnosti ne

bi izkoristili, če bi pustili, da se tudi v sedanjih usodnih in resnih dneh ne najdemo v skupnem praktičnem delu za napredek svoje domovine. Ustanovitev slovenskega gospodarskega sveta je zato prva in največja nujnost.

Iz tega sledi, da ni prepovedano kopičenje živil in blaga, če se to blago še nadalje in redno ponuja v prodaji v običajnih količinah in če se s tem ne zvišuje njegova cena. Spravljanje živil in drugega blaga v večjih količinah v prodajalnicah in deloma v skladiščih, kakor je to običajno pri trgovinah na debelo, pa tudi pri mnogih trgovcih na drobno, ki nimajo zadostno velike prodajalnice, da bi imeli v njih vse razpoložljivo blago in kar je dalo upravnim oblastem povod, da so uvedle preiskave zaradi prekrška določil uredbe o zatiranju draginje ter brezvestne špekulacije, takšno kopičenje ne samo da ni prepovedano, temveč se tudi ne more smatrati kot kopičenje blaga v smislu uredbe določil citirane uredbe.

Zaradi tega je preiskava zaradi kopičenja živil in drugega blaga proti nekemu trgovcu umestna samo v primeru, če se ugotovi, da ta trgovec neko živilo ali neko blago sploh noče dati v prodajo ali pa daje blago v prodajo v manjši količini kot običajni količini z namero, da ceno tega blaga zviša, da pa je istočasno nakopičil toliko živil in drugega blaga, da bi mogel zadostiti vsakemu povpraševanju po tem blagu ali teh živilih. V drugih primerih ni uvedba preiskave na mestu ter bi se z njimi dajalo oblastem samo nepotrebno delo, pridobitnikom pa povzročale nepotrebne in škodljive motnje.

Upamo, da bo to pojasnilo imelo popoln uspeh in da se ne bodo trgovci brez potrebe vznemirjali z neupravičenimi preiskavami.

Zveza trgovskih združenj

sporoča:

Zveza trgovskih združenj je odposlala na upravo državnih monopolov obširno in dobro utemeljeno predstavko zaradi reorganizacije prodaje soli v smislu želj in zahtev, ki jih je trgovstvo že ponovno navedlo. Zlasti pa je v svoji spomenici opozorila Zveza na slabe posledice, ki jih mora povzročiti novi način prodaje živinske soli. Z znižanjem cene se je sicer na eni strani kmetovalcem ustreglo, na drugi strani pa nabava soli kmetovalcem otežkočila, ker se bo sol prodajala v bodoče v krajih, kjer so zakupniki velikoprodaje soli.

V posebni okrožnici je Zveza opozorila tudi združenja, kako naj postopajo njih zastopniki v protidraginskih odborih.

Peslovne knjižice morajo imeti vsi delavci in nameščenci do konca tega leta. Po 1. januarju 1940. se ne bo mogel zaposliti noben delavec in nameščenec, ki bi bil brez poslovne knjižice. Ponovno opozarja Zveza vse trgovce na to določbo.

Brošure o krošnjarstvu in nezakoniti trgovini, ki jo je napisal zvezin tajnik dr. Pustišek, ima Zveza še okoli 190 izvodov. Opozarjamo vsa združenja, da si brošuro naroče za svoje knjižnice, odseke in odbornike, če seveda tega že niso storili sami.

Za obmejno šolstvo

Po sklepu seje glavnega odbora Zveze trg. združenj v Mariboru naj bi vsako združenje prevzelo vsaj za eno obmejno šolo skrb, da bo deca te šole o božiču obdarovana. Zveza trg. združenj je v ta namen razposlala vsem združenjem obšir-

Protidraginska uredba tudi za krošnjarje

Proti krošnjariem je potrebna energična samopomoč trgovcev

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Tako pravi pregovor, tako se glasi izprijana resnica. Nič ne pomaga, če trgovci še toliko tožijo nad krošnjarsko nadlogo, pomaga edino krepko in dobro organizirana samopomoč. Mnoga združenja so se samopomoči tudi poslužila in dosegla tudi znatne uspehe. Ti uspehi bi bili seveda še znatno večji, če bi tudi upravna oblastva pravilno pojmovala svojo nalogo, da namreč ščitijo legalno trgovino pred nelegalno. Krošnjarstvo je večinoma nelegalna trgovina, prav gotovo pa vsako krošnjarstvo z manufakturnim blagom. To je jasno razvidno še iz sedanjih predpisov, zato je tem bolj čudno, če upravna oblastva ne store svoje dolžnosti in ne ščitijo legalne trgovine. Še posebno pa je čudno, če ne nastopijo niti proti krošnjarskim magnatom, ki kar v avtomobilih prevažajo svoje blago. Nedopustnost takšnega krošnjarstva je jasno razvidna že iz sedanjih predpisov. Poleg tega pa so proti takšnim krošnjarskim magnatom smešni tudi vsi sentimentalni oziri zaradi njih dozdevne bede, na katere se nekateri upravni organi tako radi sklicujejo.

Samopomoč trgovstva proti krošnjarski nadlogi pa je posebno v sedanjem trenutku nujno potrebna.

Skladišča krošnjarjev so polna

kakor so ugotovila mnoga združenja. To v skladiščih nakopičeno blago nameravajo sedaj krošnjarji na debelo vreči na deželo, da bi se polastili zaslužka kmetijskega prebivalstva. Nujno je potrebno zato, da trgovstvo na te priprave krošnjarjev odgovore takoj z energično samopomočjo.

A ne samo združenja, tudi že oblastva so ugotovila, da so krošnjarji nakopičili velikanske zaloge manufakturnega blaga. Tako poroča Združenje trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje, da je tudi že mestna policija v Celju ugotovila, da so krošnjarji nakopičili na debelo manufakturno blago.

Celjsko okoliško združenje opozarja nadalje, da je sedanja akcija krošnjarjev posebno nevarna, ker so sedaj dobili kmetje denar za prodane pridelke. Zato bodo imeli tokrat krošnjarji prav lahek posel, saj držijo ljudje gotovino doma zaradi znane omejitve izplačil pri denarnih zavodih.

Akcija proti krošnjarjem je zato prav posebno nujna, za takšno akcijo pa se nudi ravno sedaj zlasti ugodna prilika in moglo bi se doseči, da se vendar enkrat prepove vsaj krošnjarstvo z manufakturno. Izdana je bila namreč stroga naredba o zatiranju draginje, ki pa je krošnjarji pri svojih kupčijah prav gotovo ne bodo upoštevali. Prodajali bodo blago kakor

dosedaj z raznimi goljufivimi triki in s 100% ali še višjim dobičkom. Radi tega je nujno potrebno, da vsa trgovska združenja brez izjeme, prav tako pa tudi vsi člani združenj, energično zasledujejo počenjanje krošnjarjev. Nadalje je nujno, da tudi ugotove kupee krošnjarskega blaga. Vsaka taka kupčija, pri kateri bi se dalo ugotoviti, da se je krošnjar pri prodaji poslužil kakšnega trika ali če je bilo blago prodano s čezmernim dobičkom, naj bi se sporočila pristojnemu združenju. Pri tem je treba navesti: 1. točen naslov kupca, 2. trik, ki se ga je krošnjar pri prodaji poslužil, 3. vsoto, ki je bila za nabavljeno blago plačana, 4. izvedeniško mnenje, koliko je blago v resnici vredno in morda tudi vzorec blaga. Skratka: vsak primer krošnjarske kupčije naj bi bil kar najtočneje popisani. Pri tej akciji ne gre za to, da bi bil posamezen krošnjar kaznovan, temveč za dokaz, da so vsi krošnjarji povprek škodljivci, ki odirajo podeželsko ljudstvo. Zato je potrebno, da se takšni dokazi zberejo iz vseh krajev banovine. Takšni dokazi pa bi se z vestnim zasledovanjem krošnjarjev tudi lahko zbrali na stotine. Posebno trgovci v obmejnih okrajih naj bi se potrudili, da ugotovijo čim več takih primerov, ker bi s temi še posebej dokazali, da krošnjarji ne upoštevajo prav nikakih predpisov.

Na podlagi tako zbranih dokazov bi pa potem Zbornica in Zveza podvzeli na pristojnih mestih potrebne korake.

Res je sicer, da so bile krošnjarjem dokazane že velike sleparije, da pa ti dokazi še niso imeli nikakega uspeha. Sedaj pa se nudi ugodna prilika, da se more uporabiti proti krošnjarjem tudi stroga uredba o zatiranju trgovine in brezvestne špekulacije. Na to uredbo se moramo trgovci opirati v boju proti krošnjarjem. Na podlagi te uredbe bodo sedaj oblasti naravnost prisiljene, da se odločijo za korenito remediuro svojega postopka proti krošnjarjem.

Umestno pojasnilo k protidraginski uredbi

Strokovni listi so se v znatni meri odzvali povabilu ministra za socialno politiko ter objavili obširne kritike protidraginske uredbe. Posebno so poudarjali nejasnost in neizvedljivost njene določbe o prepovedi kopičenja blaga. Onemogočila bi se namreč sploh vsaka trgovina, če bi se ta prepoved izvajala dobesedno. V resnici je tudi že ta prepoved napravila mnogo zmešnjav in zato je samo pozdraviti, da je izšlo naslednje pojasnilo k protidraginski uredbi:

Trgovci po pravici tožijo zaradi krošnjarske nadloge. Ni pa zadošča, da le tožijo, temveč je tudi treba, da se proti krošnjarjem bore. In ravno sedaj se nudi s protidraginsko uredbo ugodna prilika, da se krošnjarske nadloge iznebijo, če bodo zasledovali krošnjarje s potrebno vztrajnostjo in energijo.

Predpisi proti krošnjarjem naj se izvršujejo

Ni bilo sicer izdanih mnogo predpisov za zatiranje krošnjarstva, toda nekaj jih je le bilo izdanih, a žal tudi že pozabljenih.

Tako je ugotovilo Združenje za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje, a isto so ugotovila tudi druga združenja, da je že precej pozabljena naredba komande žandarmerijskega puka v Ljubljani J. B. br. 33 z dne 7. januarja 1939. Zato je potrebno, da centralne organizacije trgovstva znova intervenirajo pri omenjeni komandi, da bi komanda vse podrejene orožniške postaje ponovno opozorila na omenjeno naredbo.

Prav tako je potrebno, da izda tudi kr. banska uprava nova navodila vsem sreskim načelstvom, da morajo ta vsak prekršek krošnjarjev najstrožje raziskati, če pa se ovadba opira na prekršek naredbe o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije zaradi previsokega dobička, pa mora sresko načelstvo v vsakem takim primeru poklicati kot izvedenca strokovnjaka trgovca, ki bo podal svoje strokovnjaško mnenje, ki naj bo odločilno az razsodbo.

Odločno in energično mora trgovstvo izkoristiti sedanjo ugodno priliko in v uporabo strogih določil uredbe o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije onemogočiti, da bi krošnjarji z nakopičeno zalogo manufakturnega blaga ubijali legalno trgovino in odirali podeželsko prebivalstvo.

Zato z odločno samopomočjo v obrambo interesov legalne trgovine in podeželskega ljudstva!

V zvezi s preiskavami, ki so jih nekatere upravne oblasti uvedle proti posameznim trgovcem zaradi kopičenja živil in drugega blaga, sta minister za trgovino in industrijo ter minister za socialno politiko in ljudsko zdravje na podlagi čl. 23. uredbe o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije predpisala posebno navodilo. Po tem navodilu ni prepovedano vsako kopičenje živil in blaga, temveč samo ono kopičenje, ki ima namen, da se z njim odtegne blago prometu in nato zviša njegova cena.

na navodila. Odziv pri nekaterih združenjih je bil zelo razveseljiv, pri nekaterih pa manj. Opozorjamo vsa združenja, da je namen vse akcije trgovstva za obmejno šole ta, da se že enkrat napravi konec očitkom, kakor da trgovci ne podpirajo zadosti nacionalnih društev in organizacij. Trgovci so v ta namen vedno dosti dajali. Ker pa so zbirale darove druge organizacije, je njim ostalo vse priznanje, trgovci za vse svoje darove pa niso dobili nič. Zato je akcija trgovstva v korist obmejnega šolstva silno umestna.

Še nekatere podrobnosti o novi pogodbi z Nemčijo

Kakor smo že objavili, se bo plačilni promet z Nemčijo še naprej vršil po kliringu. Tudi tečaj kliringške marke ostane neizpremenjen. Del našega izvoza se bo vršil na podlagi kompenzacij. Za ta izvoz bomo dobili iz Nemčije blago, ki smo ga dosedaj večinoma uvažali iz držav s svobodnimi devizami in zato tudi v svobodnih devizah plačevali.

Zaenkrat nam Nemčija ne bo mogla dobavljati bele pločevine, bombažnega in volnenega prediva, parafina, azbesta, kavčuka in kavčukastih izdelkov.

Ves nemški uvoz v Jugoslavijo je razdeljen v štiri skupine. V prvi skupini so predmeti, ki so nam posebno potrebni. V drugi skupini so predmeti, ki bi jih mogli dobiti tudi iz drugih držav, a nam jih bo v prvi vrsti dobavljala Nemčija. To velja zlasti za antracit in koks. Niso pa še določene cene, po katerih nam bo Nemčija te predmete dobavljala. Nadalje nam je Nemčija zagotovila zadostne količine elektrod ter semena sladkorne repe.

Obvezne legitimacije za nakupovalce

Mariborsko trgovstvo pozdravlja odredbo banske uprave

Glede uvedbe legitimacij za trgovce se je Združenje trgovcev v Mariboru že pred par meseci postavilo na stališče, da uvedba legitimacij za trgovce ni bila potrebna, ker ima vsak trgovec vedno pri sebi razne legitimacije društev, organizacij itd., ali pa verodostojne listine, s katerimi se lahko vsak trenutek legitimira. Drugače pa je z nakupovalci, ki gotovo potrebujejo posebne legitimacije, da se po potrebi izkažejo. Trgovci pa stoje na stališču, da mora biti uvedba takih listin za poklene nakupovalce obvezna, ker potem tudi oblastva ne bodo dopuščala nakupovanj brez izkazov. Ako uvedba ni obligatorna, potem nihče ne more izvajati kazenskih sankcij in zadeva ne bi imela zaželenega uspeha.

Mariborsko trgovstvo pozdravlja zato ukrep banske uprave, s katerim se uvajajo obvezne legitimacije za nakupovalce sadja, ker se s tem nelegalna trgovina in šušmarstvo zelo ovirata. Upati je, da bodo slične legitimacije kmalu uvedene tudi za nakup drugih važnih poljskih pridelkov, kakor tudi za les, živino in hmelj.

Naše terjatve proti Nemčiji znova padle

Izkaz o stanju naših kliringov z dne 22. 10. kaže naslednje izpremembe (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	22. 10.	15. 10.
Bolgarska din	0,98	1,05
Madžarska din	25,66	34,71
Nemčija RM	10,07	10,66
Češko-Moravska Kč	45,07	48,79
Slovaška Ks	4,42	7,07
Turčija din	2,27	8,82
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1,42	1,42
Bolgarska din	1,81	1,42
Italija din	136,13	128,69
Poljska din	26,89	26,89
Romunija din	31,96	26,16
Švica šv. fr.	0,70	0,86

Še o pretiranih zahtevah dobaviteljev proti trgovcem detaljistom

Kakor kažejo številni dopisi, ki smo jih prejeli v zadnjem času, je med vsemi trgovci-detaljisti velika nejevolja zaradi pretiranih zahtev nekaterih dobaviteljev za nove dobave blaga. Ta nejevolja je tako splošna in tudi tako močna, da bi bilo napačno, če se z njo ne bi seznanili tudi dobavitelji. Pri tem pa izrečno poudarjamo, da ne velja ta nejevolja vsem velikim dobaviteljem, ker so se nekateri res potrudili, da so, kolikor je bilo le mogoče, šli svojim starim odjemalcem na roko. Tem bodi tudi izrečno vse priznanje.

Ker še vedno ni konec razburljivih dogodkov, je tudi še vedno možno, da se ponove podobni dogodki ko v septembru. Da se pa ne bi ponovilo tudi nasprotje med trgovci in njihovimi dobavitelji, smatramo za potrebno, da opozorimo dobavitelje na stvari, ki so trgovce-detaljiste najbolj zadele. Zato objavljamo iz obilice dopisov enega, ki omenja tudi skoraj vse stvari, ki so navedene v drugih dopisih.

Ugleden trgovec s Posavja nam piše:

Vestno sem prečital vaš uvodnik »V nove razmere«, kakor tudi vestno prečital vsako številko »Trgovskega lista«. Žal pa moram ugotoviti, da se v praksi ne dela tako, kakor svetujete v dotičnem članku. To so zlasti pokazala razna pisma, ki smo jih dobivali mi trgovci-detaljisti od nekaterih tovarnarjev in dobaviteljev. Ker so ta pisma vzbudila splošno nejevoljo trgovstva, dovolite, da o tem vprašanju izpregovorim nekaj odkritosrčnih, zato morda tudi neprijetnih, vsekakor pa zelo potrebnih besed.

Velik del naših tovarnarjev in dobaviteljev je menda izgubil glavo, ko je videl par kanonov in rezervistov na cesti. Drugače si človek res ne more razlagati dopise, ki so takrat prihajali na trgovce od dobaviteljev.

V teh pismih se ni upoštevala niti znana vestnost posameznih trgovcev pri plačevanju računov, niso se cenile niti dolgoletne zveze in ni se oziralo niti na to, da ima v tako napetih časih tudi trgovec-detaljist velike težkoče. Te težkoče je mali trgovec občutil tem bolj, ker ga je že pred leti udarila zaščita denarnih zavodov, nato pa še bolj zaščita kmeta, v zadnjem času pa še to, da so bili zaprti denarni zavodi ravno v trenutku, ko jih je trgovec najbolj potreboval. Trgovec ni mogel niti uporabiti svojih prihrankov za silo.

In po vseh teh udarcih in v najbolj napetih razmerah so začeli prejemati trgovci od svojih dobaviteljev pisma, da se mora poslati denar za naročeno blago vnaprej, cena naročenega blaga pa se bo po mili volji dobavitelja določila šele pri odpremi blaga. Pri tem se ni, kakor je omenjeno, nič oziralo na to, če je bil naročitelj trgovec, ki je skozi 20 in tudi več let vedno vestno in v času poravnal vse svoje račune.

Mogoče boste, gospod urednik, pri čitanju tega dopisa, za katerega bi želel, da ga tudi objavite, mislili, da ga je napisal kak branjevec, ki hoče samo iztresti svojo jezo nad dobaviteljem. Pa ni tako! Pri vsakem detaljistu najdete takšna pisma in priporočam Vam, da si jih ogledate, ker potem mi boste pritrdili, da teh pisem res ni bilo treba.

Da je vse tako, kakor sem napisal, navajam primer, ki sem ga sam doživel. Prve dni septembra je prišel k meni zastopnik veletrgovine in mi ponudil njeno blago. Naročil sem blaga za 1500 din. Pripominjam, da sem imel vse račune točno poravnane, da je bila

moja zaloga čista in čista tudi moja hiša. Pričakoval sem, da bo moje naročilo tudi gladko in hitro izvršeno.

Namesto blaga pa sem prejel naslednje kratko opozorilo: »Naročeno blago se je podražilo za 5%, blago se mora plačati vnaprej, dobava pa je neobvezna.«

Ker sem od dobavitelja oddaljen kakih 70 km, nisem nič odgovoril. Če mi ne more nuditi dobavitelj niti 48 ur, da pošljem denar po pošti ali da ga osebno plačam, potem tudi jaz ne morem imeti volje, da jemljem od takšnega dobavitelja blago. Mislim, da je tudi to jasno!

In kakor jaz, tako so dobili podobne dopise tudi drugi trgovci. Kakor jaz, tako so jih tudi drugi shranili in jih bodo o priliki še uporabili. Najbolj nas pa je bolelo, če je prišlo takšno pismo od domačega podjetja. Kaj pa naj nam koristi vsa narodna trgovina

in narodna industrija, če se ta ne izkaže v takšnih časih, kakor smo jih preživljali v septembru.

Naglašam: Vse tiskane besede in vsi natisnjeni nasveti ne bodo obrodili nobenega sadu, če bodo izgubili glavo ali pa pogum oni, ki bi morali biti nosilci solidarnosti gospodarskih stanov in ki bi morali dati vzgled poguma vsem drugim in zlasti manjšim. To so mogli storiti tem lažje, ker njih premoženje sploh ni bilo v nobeni nevarnosti, če že govorimo kot materialisti.

Vse to sem napisal v sporazumu s svojimi tovariši. In sedaj Vas prosim, da dobaviteljem, katerih se to tiče, sporočite tudi v Vašem listu. Naj si zapomnijo, da se tako ne sme postopati in da je treba spoštovati stare trgovske zveze, če se hoče priti naprej.

Naj se zato pisma, kakor v letošnjem septembru, ne ponove več!

Tako se ne postopa! Izrabljanje sedanih težav

V severni Sloveniji se je te dni pripetil primer, ki ga je treba sporočiti našemu trgovstvu, še bolj pa kupujočemu občinstvu, da bo javnost videla, kdo draži blago. Uredba vlade o zatiranju draginje je očitno naperjena proti trgovskemu stanu in manj proti producentu. Sedaj pa se je pripetil primer, ki drastično kaže, v kak položaj lahko zabrede detaljisti.

Na severu Slovenije je trgovec naročil meseca aprila pri neki tovarni v Sloveniji razno zimsko perilo, ki naj se dobavi za vse svete. Plačilni pogoji so se glasili: »Po prejemu 7% ali v 30 dneh 5% skonto.« Ker je trgovec blago že prej potreboval, je v začetku oktobra naročilo urgiral. Nato je prejel od tovarne odgovor, da se, kakor je trgovcu gotovo znano, pošilja blago dandanes zaradi vladajočih razmer samo proti predračunu ali povzetju. V pismu je bila pripomba, da more tvornica od naročenega blaga dobaviti le 75%.

Trgovec je blago potreboval in nima možnosti, da bi si ga drugod pravočasno nabavil, zlasti ker bi blago pri sedanjem naročilu več stalo. Zato je bil primoran sprejeti nove plačilne pogoje in se tudi zadovoljiti z manjšo količino blaga, kakor je bilo naročeno. Tvrdo je obvestil, da se strinja in naj mu pošlje predračun, da vidi, katerega blaga bo manj dobil. Prejel je tudi predračun, iz katerega je bilo

razvidno, da mu je tvornica pri vseh naročenih predmetih odbila točno 25% naročene količine.

Nemalo pa je bil trgovec presenečen, ko je zapazil na predračunu sledečo pripombo: »Prosimo, da nam imenovani znesek takoj nakažete, ker blago lahko prodamo na drugo mesto po ugodnejših pogojih. Seveda je bil sedaj naš trgovec na jasnem, zakaj se mu je zmanjšalo naročilo in zakaj se je zahtevalo predplačilo. Ako namreč tega ne bi bil mogel storiti in zadostiti novim plačilnim pogojem, pač ne bi dobil blaga, ki bi ga tvornica potem lahko dražje prodala drugemu interesentu, kar je tudi sama potrdila na predračunu.

Tak način postopanja dobavitelja pač ni na mestu in ga je treba obsojati, tem bolj ker se tvornica hvali, da je domače podjetje. Seveda bi trgovec lahko uveljavil svoje pravice iz naročila sodnim putem, ali potem bi se zadeva zavlekla in morda blaga sploh ne bi dobil kmalu. Ta detaljist tudi noče imeti s sodnijo opravka, ako ni to neobhodno potrebno in neizbežno.

Iz tega primera se vidi, da se določbe uredbe o zatiranju draginje le izigravajo, čeprav se je z odločilnih mest že večkrat naglasilo, da v Sloveniji ni bilo takih primerov. Med trgovci detaljisti jih tudi res ni bilo, zato ni nič bolj napačnega, kakor če se dolže trgovci detaljisti, da povzročajo draginjo.

protislovju z njegovimi prejšnjimi trditvami. Ribbentrop da je prej vedno zatrjeval Hitlerju, da se Britanci nikdar ne bodo borili proti Nemčiji, sedaj pa je govoril, kakor da bi se Britanci že od nekdaj pripravljali na vojno proti Nemčiji.

Chamberlain je v četrtek podal v spodnji zbornici svoje redno tedensko poročilo. Med drugim je dejal: Na zapadni fronti ni bilo važnejših operacij. Nove čete prihajajo na fronto brez vsake izgube. Pri nemških letalskih napadih na Anglijo so izgubili Nemci mnogo letal, Anglije niso imeli nobenih izgub. Podmorniška vojna se je poostila. Nemške podmornice so bile odrinjene od svojih baz. Grožnja s podmornicami da bo kmalu premagana. Angleških ladij je bilo pretekli teden potopljenih skupno v tonaži 22.715 ton, tonaža zaplenjenih nemških ladij pa znaša 28.380 ton, da je čisti dobiček angleške mornarice približno 6000 ton. Ena nemška ladja s 4574 tonami se je potopila sama. Nemške ladje potapljaajo sedaj trgovske ladje brez vsakega predhodnega opozorila. Chamberlain je to ravnanje zelo ostro obsodil. Ko je govoril Chamberlain še o ankerski pogodbi, je odgovoril na kratko na Ribbentropov govor. Njegova polemika proti izvajanjem Ribbentropa je bila nenavadno ostra. Pri tem je omenil Ribbentropove besede ob njegovem prvem prihodu v Anglijo 1. 1936., ko je dejal, da je glavni sovražnik Evrope boljševizem, da se pa te nevarnosti narodni zavedajo šele potem, ko je prepozno. Če je Nemčija po Ribbentropu sporočila, da bo vodila vojno z vso energijo, more reči Anglija le eno, da je pripravljena na vse!

V gornji zbornici je govoril lord Halifax, ki je med drugim naglasil, da še nikdar ni bil storjen bolj nespreten poskus razdružiti Francijo in Anglijo, kakor je to storil Ribbentrop. V svojem nadaljnjem govoru je naglasil, da so Rusi zasedli poljsko ozemlje natančno v smislu Curzonove linije.

Minister Frank je imenovan za generalnega guvernerja v zasedenem poljskem ozemlju, za podguvernerja pa bivši avstrijski minister Seyss-Inquart. Nemški uradni listi nadalje razglajajo, da ima generalni guverner, minister za gospodarsko širiletko ter obrambni svet pravico izdajati za Poljsko nove zakone. Vse stroške za upravo poljskega ozemlja mora nositi to ozemlje. Generalni guverner bo zato sestavil novi proračun za zasedeno poljsko ozemlje.

Litovska vojska še vedno ni zasedla Vilne. V Litvi je zaradi tega nastalo precejšnje razočaranje. V Vilni sami je prišlo do bojev med Poljaki in boljševiki. V mestu zelo primanjkuje živil.

Finski delegati so imeli, kakor se poroča iz Finske, zelo prijateljske razgovore s sovjetskimi voditelji. Na Finskem prevladuje zato optimistično razpoloženje. Sovjeti so predložili finski delegaciji nove pismene predloge. Finski delegati so nato izjavili, da nimajo pooblastil, da bi odgovorili na te predloge ter so zato odpotovali na Finsko. V Moskvo se vrnejo prihodnji teden. Zastopnik finske vlade je izjavil, da ne bo finska vlada pristala na noben dalekosežen sovjetski predlog, ne da bi prej vprašala finski parlament za njegovo mnenje.

Hitler je imel te dni številne posvete s poveljniki nemške vojske, mornarice in letalstva. Ker se istosčasno poroča o velikem premikanju nemških čet ob zapadni fronti, se pričakuje, da bodo Nemci v kratkem začeli ofenzivo na zapadni fronti.

Prvi ameriški prostovoljni bolničarski oddelek je odpotoval na zapadno fronto.

Nemški in avstrijski begunci se bodo mogli naseliti v angleški koloniji Keniji. Begunci so se angleški vladi za dovoljenje iskreno zahvalili.

Z zapadnega bojišča poročajo Francozi, da so bili na fronti samo manjši boji izvidniških oddelkov. Iz poročila sledi, da je del Warndtskega gozda še v posesti Francozov.

Angleška letala so izvršila celo vrsto izvidniških poletov nad Nemčijo. Letala so preletela Berlin, Hamburg in Magdeburg. Nad Hamburgom so letala letala ravno v trenutku, ko je radijska postaja oddajala Ribbentropov govor. Zaradi letalskega alarma je morala nato radijska postaja oddajo Ribbentropovega govora prekiniti.

Na seji danskega parlamenta je zastopnik danske narodno-socialistične stranke predložil zakonski načrt o preselitvi Nemcev v Nemčijo. Poslanec danskih Nemcev Müller je ostro zavrnil ta predlog, češ da pomeni največjo žalitev danskih Nemcev, ki so lojalni danski državljanji in hočejo ostati na Danskem.

Angleška vlada se pogaja z nevtralnimi državami zaradi omilitve blokade, da ne bi trpela trgovina nevtralnih držav.

Politične vesti

Kralj Boris je podpisal ukaz o razpustu sobranja. Volitve za novo sobranje bodo 24. decembra.

Nova bolgarska vlada je sprejela deklaracijo vlade, ki naglašja, da bo vlada tudi v bodoče nadaljevala politiko notranjega in zunanjskega miru. Z vsemi velesilami in z vsemi sosedomi bo vzdrževala dobre odnose. Deklaracija vlade navaja nato vladni program za njeno delo na gospodarskem, finančnem, kulturnem in upravnem polju.

V južni Dobruži je prišlo do spopada med romunskimi orožniki in bolgarskimi četaši.

Poslanik v Papen se vrne v Turčijo ter bo stavil Turčiji nove predloge. V Ankari se sprašujejo, kaj bi mogla Nemčija Turčiji še ponuditi. Nekateri listi so poročali, da bo Papen predlagal Turčiji, da zasede Irak ter se polasti mosulskih petrolejskih ležišč. V Ankari so na te vesti že izjavili, da je takšen predlog nesprejemljiv, ker hoče Turčija živeti v dobrih odnosih z Arabci.

Grška topla pozdravlja sklenitev

francosko-angleško-turškega pakta, ker se z njim zajamčuje mir v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Ministrski predsednik Chamberlain je izjavil v spodnji zbornici, da se bo angleška vlada potrudila, da bo sporazum s Turčijo že prihodnji teden ratificiran v Ankari.

Odmev Ribbentropovega govora po svetu ni bil velik. Francoski in angleški listi poudarjajo predvsem, da je bil Ribbentropov govor namenjen v prvi vrsti Nemcem. Vendar pa je njegova glavna tendenca, da bi ustvaril nasprotje med Francozi in Anglijo. Francoski in angleški listi poudarjajo, da se to ne bo posrečilo. V nevtralnih državah zlasti naglašajo oni del Ribbentropovega govora, ko je dejal, da se bo Nemčija borila do zmaganostnega konca. Ameriški listi kažejo manjše zanimanje za govor, vendar pa pravijo, da kaže Ribbentropov govor, da bodo Nemci opustili nadaljnje mirovne poskuse in da se bodo borili. Večina italijanskih listov je objavila Ribbentropov govor sicer na prvi strani, toda brez vsakega komentarja. Sovjetski listi so sprejeli govor ugodno.

Nekateri ameriški listi pravijo v svojih komentarjih o Ribbentropovem govoru, da je njegov govor v

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja firma:

»Lama«, modna in konfekcijska trgovina, družba z o. z. v Mariboru. Obratni predmet: Nabava in prodaja vsega v modno in konfekcijsko ter tekstilno in galanterijsko stroko spadajočega blaga in izdelkov ter potrebščin na drobno in na debelo. Osnovna glavica v višini 400.000 din je vplačana v celoti v gotovini. Poslovodje: Jakob Lah, trgovec, in Ivanka Lah, oba v Mariboru. Družbo zastopa vsak poslovodja samostojno.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Predilnica bombaža in mehnična tkalnica E. Zelenka & Co, Maribor. Odslej edina lastnica tvrdke dosedanja družbenica tvrdka »Suitex« S. A. v Glarusu.

Zabret & Ko., družba z o. z. v Britofu pri Kranju. Izbrise se poslovodja Ivan Aysenek, vpiše pa poslovodja Apolonija Zabret. Vpiše se prokurist dr. Vlado Valenčič.

Tovarna verig, d. d. v Lescan pri Bledu. Izbrise se član upravnega sveta Herbert Woschnagg, vpiše pa se član upravnega sveta Jože Verovšek, veletrgovec v Ljubljani.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani. Izbrise se član upravnega sveta dr. Josip Kamušič, vpiše pa se član Josip Bahovec, veletrgovec v Ljubljani.

Manufaktura »Gentlemen«, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se poslovodja Hlede Marija, vpiše pa se poslovodja Franc Bergine, trg. pomočnik v Ljubljani.

»Pekatec«, tovarna testenin, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovodja Joško Dolničar, vpiše pa novopostavljeni poslovodja Vladimir Zalokar, banski uradnik v Ljubljani.

»Vinocet«, tovarna vinskega in spiritozega kisa, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se poslovodja Köhler L. Ernest.

Strojno pletilstvo Franc Krašovec, družba z o. z., St. Vid pri Stični. Obratni predmet odslej tudi zastopstvo pletilnih strojev.

Trgovina S. J. Rozman, družba z o. z., St. Vid nad Ljubljano. Vpiše se poslovodja Alojzija Rozman, roj. Vadnal. Izbrise se poslovodja Koman Jože.

Prva jugoslovanska šamotna tovarna, družba z o. z. v Storah. Sedež družbe se prenese iz Stor v Celje. Besedilo firme tudi v srbohrvaščini. Obratni predmet je odslej: Produkcija šamotne opeke in drugega stavbenega materiala in industrijskega materiala v šamotu ter trgovina s takim blagom. Zaznamuje se ustanovitev podružnice v Mladencu.

Izbrisal se je naslednje tvrdke: Jernej Mrak, Kokrica, trgovina z deželnimi pridelki — zaradi smrti lastnika.

Herman Ivan, pekarna štor — zaradi smrti lastnika.

Hellit, družba z o. z. v likvidaciji, Maribor — zaradi končane likvidacije.

Brata Šiftar & Hahn, Murska Sobota. Agentura in komisijska trgovina z manufakturo, železnino, steklenino in kolonialijami — zaradi razdružitve.

Kako naj se uredi prodaja soli

Tehtne zahteve in predlogi trgovstva

Ze več let ponavlja trgovstvo na svojih zborovanjih nujno potrebo, da se spremeni sedanja zakupoprodaja soli. Te svoje zahteve je trgovstvo obrazložilo in utemeljilo tudi v nešteti spomenicah ter osebnih intervencijah, a še vedno ni doseglo pravega uspeha. Ker v kratkem poteče sedanja zakupna doba za sol, zato je naravno, da trgovstvo zopet posveča vso pozornost vprašanju pravilne ureditve prodaje soli. Ze v zadnji številki smo obširno utemeljili zahtevo trgovstva, da se zakup soli ne oddaja za vso banovino, temveč za vsak politični okraj ali tudi sodni okraj. Načelno naj bi smel imeti vsak trgovec samo en zakup. Še bolj bi seveda bilo, če bi bila prodaja soli svobodna, kakor je bila desettletja. Ta način se je tudi zelo dobro obnesel.

Upati je, da se bo ta zahteva trgovstva, ki je vseskozi utemeljena in tudi v korist monopolne uprave, upoštevala. Posebej pa je treba opozoriti še na naslednje zahteve trgovstva.

Prevozni stroški

Ni prav, da ni monopolna uprava upoštevala že mnogokrat predložene zahteve trgovstva, da se pri nabavnih cenah za sol upoštevajo tudi prevozni stroški. Čisto drugače je, če dobi trgovec v neposredni bližini svoje trgovine sol ali če jo mora prevažati po 30 in še več kilometrov daleč. Pri svojih podjetjih zna tudi država važnost razdalj zelo dobro upoštevati, kar se posebno občuti pri poštnih in telefonskih pristojbinah. Trgovca stane prevoz s konjsko vprego za vsakih 100 kg približno 1 dinar. Pri prevozu soli 30 km daleč torej za 100 kg pa 30 din. Če velja po novem trgovca sol 120 din za 100 kg, prodajna cena pa mu je predpisana s 150 din, potem je izgubil trgovec pri prevozu blaga 30 km daleč ves dobiček. Zato je nujno, da monopolna uprava pri prodajni ceni upošteva tudi prevozne stroške.

Kakovost soli

Po novi uredbi so se cene soli za vse vrste izenačile. Zlasti pri morski soli pa razlikujemo debelo in zmleto sol, ki je bila tudi za 25 par dražja pri kg. Verjetno je, da bo sedaj monopolna uprava prodajala zaradi nižje cene samo debelo morsko sol. Opozorjamo zato monopolno upravo, da se v nekaterih krajih zahteva le zmleto morska sol. To mora monopolna uprava upoštevati, ker se mora tudi ona ozirati na zahteve svojih odjemalcev. Tudi kamena in kreška sol naj se dobavlja v enaki kakovosti.

Zaračunavanje vrečic

Maloprodajalec dobi odslej vreče za sol brezplačno. Vendar se to nikakor ne more smatrati kot odškodnina za stroške trgovca pri nadrobni prodaji soli, ker je ugotovljeno, da znesejo stroški za vrečice pri 100 kg soli din 10, trgovec pa dobi za prazne solne vreče samo 4 do 6 din. To pa le v primeru, če so vreče brez vsake napake. Trgovci, ki imajo že itak velike izdatke pri prevozu soli, ne morejo nositi še stroškov vrečic. Zato je povsem upravičena zahteva trgovstva, da se dovoli zaračunavanje vrečic konsumentom, ki nimajo lastnih vrečic ali lastne posode.

Prodaja živinske soli

Posebno nezadovoljstvo pa je vzbudila najnovejša odredba glede prodaje živinske soli, in sicer ne samo med trgovci, temveč tudi med kmetijskim ljudstvom. Uprav-

ni odbor državnih monopolov je namreč odredil, da se znižja provizija maloprodajalcev pri prodaji denaturirane živinske soli od 30 na 10 din, živinsko sol na drobno pa da prodajajo v beče le zakupniki velikoprodaje v krajih velikoprodaje soli. To pomeni praktično, da bo moral vsak kmetovalec, če bo hotel kupiti živinsko sol, v kraj, kjer je zakupnik velikoprodaje soli. Teh krajev je v Sloveniji 34. Mnogi kmetovalci bodo morali zaradi tega iti po 20, 30 in tudi več kilometrov daleč, če bodo hoteli kupiti živinsko sol. Jasno je, da bo zaradi tega konsum živinske soli zelo padel. Lepo je, če je monopolna uprava spoznala, da je bila cena živinske soli previsoka, vendar pa je napačno, če je hkrati z neumestnimi predpisi omejila porabo soli. Neutemeljeno je tudi mnenje monopolne uprave, da se bo s tem preprečilo, da bi ljudje porabljali živinsko sol tudi pri hrani. Ker bo moral iti kmetovalec daleč kupiti sol, bo imel tudi večje zaloge soli, če bo seveda imel potreben denar, in zato bo tem bolj gotovo uporabljal rdečo sol tudi pri hrani. Verjetno pa je tudi to, da se bo na deželi razvila nedovoljena kupčija s soljo.

Iz vseh teh razlogov bi bilo edino pravilno, če bi se določila nakupna cena živinske soli za tr-

govce na 40 din za 100 kg, prodajna cena pri nadrobni prodaji pa na 75 par. Na ta način se bo tudi znižala razlika v ceni med soljo za ljudsko hrano in živinsko soljo.

Končno je treba tudi opozoriti, da prepovedujejo nekateri finančni organi trgovcem razprodajo živinske soli, ki jo imajo še na zalogi. V današnjih časih pač nima noben trgovec toliko denarja, da bi smel kar po več sto kg živinske soli vreči v vodo. Zato naj uprava monopolov izda pojasnilo, da smejo trgovci stare zaloge soli razprodati.

Končno je treba omeniti še staro zahtevo trgovstva, da se naj

solne knjižice odpravijo

Te knjižice so popolnoma odveč, ker je itak vsaka manipulacija s soljo nemogoča. Solne knjižice povzročajo samo večjo kompliciranost pri nabavi soli, kar dela trgovcem mnogo sitnosti, monopolna uprava pa od tega nima prav nobene koristi.

Vse te zahteve trgovstva glede reorganizacije prodaje soli so tehtne in upravičene in naj se zato tudi upoštevajo. Nikjer ni zapisano, da bi zaradi monopolnega stališča ne smela biti prodaja soli organizirana praktično in pravično za onega, ki nosi glavno breme njene prodaje.

Seznam luksuznih predmetov

v smislu protidraginske uredbe

II.

Zamet, pliš in njima podobne tkanine; svilene, polsvilene.

Til, bobinet in njima podobne tkanine, gladke; tenčice (gaze), krep, fl. in ostale redke tkanine, popolnoma ali deloma iz svile.

Pleteno (»štrikano«) in prepleteno (na stanu delano — »virkanov«) in mrežasto blago, svileno ali deloma svileni: 1. v kosih (metrsko blago), 2. nogavice in rokavice, 3. ne imenovano, razen obleke in perila.

Čipke, svilene ali deloma svilene.

Tkani trakovi; svileni in polsvileni.

Vezenine na tkaninah, popolnoma ali deloma iz svile.

Pozamentarija, pozamentarijski (pasarski) in gumbarski izdelki, tudi na podlogi iz lesa, kosti, roga, navadnih kovin ali navadne tkanine; svileni in polsvileni.

Lasuljarski in drugi izdelki iz človeških las ali imitacije človeških las, tudi v zvezi z drugo navadno ali fino tvarino, razen tkanin in cedil (sit) za precejanje v oljni in drugi industriji, popolnoma ali deloma iz človeških las.

Izdelki iz konjske žime, ki niso nikjer imenovani: trakovi, umetno cvetje.

Konfekcija, kakor: obleka, perilo in drugo modno in šivano blago iz tkanin, tudi plišastih, pletenih snovi, čipk in vezenin, trakov in pozamentarij, kolikor ni v tarifi določeno: 1. iz gostih tkanin, žameta, pliša in njima podobnih tkanin; svilenih in polsvilenih, 2. iz trakov in pozamentarije; svilenih in polsvilenih.

Predmetov iz tila in pletenih tkanin, podobnih tilu; iz tančice (gaze), krep, flora in ostalih redkih tkanin; svilenih in deloma svilenih.

Iz čipk in vezenin: svilenih in polsvilenih, iz vezenin in čipk: bombaževih, lanenih in volnenih. Šivano blago iz predilne snovi, ki ni luksuzna, a je podložena s

svileno ali polsvileno tkanino. — Šivano blago iz predilne tkanine, ki ni luksuzna, toda z dodatkom krzna finih kož ali njih imitacije, iz elastičnih tkanin kakor tudi iz tkanin in trakov, prepojenih s kavčukom, premazanih ali z vložkom iz kavčuka; iz svile ali deloma iz svile.

Opomba: Če ni izdelano takšno blago popolnoma iz zgoraj izrečno imenovanih za luksuzne označenih: gostih, redkih in prepletenih tkanin, čipk, vezenin, trakov in pozamentarije, marveč samo deloma, ali če je popolnoma, ali deloma okrašeno s: tkaninami, svilenimi ali polsvilenimi; pozamentariji in trakov, svilenimi ali polsvilenimi; tilom in prepletenimi tkaninami, podobnimi tilu, svilenimi ali deloma svilenimi: tančico (gazo), krepom, florum in ostalimi redkimi tkaninami, svilenimi ali deloma svilenimi; vezeninami, bombaževinami, lanenimi in volnenimi; čipkami, vezeninami in pozamentariji iz zlatih, srebrnih, pozlačenih, posrebrnenih žic, če presegajo vsota teh okraskov 30 odstotkov površine lica, kakor tudi iz steklenih biserov, bleščic, biserov iz porcelana in temu pod., se smatra za luksuzno blago in se plačuje davek na luksuz.

Peresa, tudi glave, deli in cele ptice, za okras prirejene pahljače (lepeze).

Moški in ženski klobuki: popolnoma ali deloma svileni, opremljeni ali neopremljeni. — Vsi ženski klobuki brez razlike okrašeni. Umetne cvetice in venci, narejeni docela ali deloma iz tekstilnih tkanin, tudi v zvezi z drugo tvarino.

Dežniki in sončniki: 1. z držali ali deli iz želvovine, slonove kosti, biserne matice, jantarja, gagala ali njih imitacij ali iz pozlačenih in posrebrnenih navadnih kovin: a) prevlečeni s svileno ali deloma svileno tkanino ali docela ali večinoma s čipkami ali vezeninami, b) prevlečeni z drugimi tkanina-

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni

ROGAŠKI SLATINI

mi; 2. z držali ali deli, okrasno rezljanimi ali iz tvarine za rezljanje, razen omenjene, ali okrašeni s čipkami ali vezeninami: a) prevlečeni s svileno ali deloma svileno tkanino ali docela ali večinoma s čipkami ali vezeninami; 3. z dragimi kovinami; 4. ostali: a) prevlečeni samo ali večinoma s čipkami ali vezeninami, b) prevlečeni s svileno ali deloma svileno tkanino.

Obuvala iz tkanine in klobučevine s podplati iz drugih tkanin: docela ali deloma iz svile. — Obuvala iz usnja jelenjega, antilopjega, krokodiljega, kačjega, lakirane, bronsirane, pozlačenega in posrebrnega docela ali pretežno kakor tudi iz imitacije spredaj navedenega usnja, tudi z obrobki iz fine kožuhovine. — Obuvala iz fine kožuhovine. — Obuvala docela ali deloma iz svile in vezena obuvala.

(Dalje v prihodnji tedenski številki.)

Zunanja trgovina

Narodna banka je izplačala dne 25. oktobra klirinške nakaznice po kliringu s Turčijo do št. 2341 z dne 25. maja 1939., z Madžarsko do št. 2016 z dne 31. avgusta 1939. in s Češko-Moravsko do št. 9265 z dne 16. septembra 1939.

Prepoved izvoza vseh surovin, ki so bile nabavljene v klirinskih ali neklirinskih državah za svobodne devize, se ne nanaša na blago, ki je bilo izdelano iz teh surovin, oz. če se izvozi to blago na podlagi kompenzacij.

Angleži bodo kupovali naše blago franco jadranska luka ali franco Solun. S tem bodo naši izvozniki rešeni mnogih skrbi, predvsem pa jim ne bo treba plačevati dragih prevoznin in premij za zavarovanje blaga.

Ker nam Nemčija ne bo mogla zaradi vojne še nadalje dobavljati bele pločevine, je dosegla naša delegacija pri pogajanjih z Italijo, da nam bo belo pločevino dobavljala Italija. Upoštevati pa je treba, da je italijanska industrija z naročili za belo pločevino preobložena.

Nemčija nam bo letos dobavila 380.000 ton črnega premoga in 220.000 ton koksa. V primeri z lani se bodo povečale nemške dobave črnega premoga za 236.000 ton, dobave koksa pa za 118.000 ton.

Ker je nastalo na Bolgarskem pomanjkanje kositra, je uvedla bolgarska vlada nad vse zaloge kositra državno nadzorstvo. Prijavljene količine kositra se smejo prodajati samo pooblaščenim obrtnikom.

Izvoz Turčije se je v zadnjih tednih zelo povečal. Zlasti je izvozila Turčija večje količine tobaka, lesnikov in kož v Švedsko. A tudi turški izvoz v Italijo in Romunijo je bil živahen.

Italijanska trgovinska delegacija je prišla v Sofijo, kjer se bo začela takoj pogajati za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Vsak, kdor ima v Italiji več ko 500 kg starega železa, mora prijaviti oblastem svojo zalogo starega železa.

Italijanski raziskovalci so odkrili v Albaniji v bližini Ohridskega jezera ležišča železne rude. Rezerve teh ležišč se cenijo na 20 milijonov ton.

Gospodarska pogajanja med Švico in Nemčijo so bila končana ter je bila podpisana nemško-švicarska gospodarska konvencija.

Madžarska vlada je zelo omejila potrošnjo bakra, niklja, kositra kot tudi zlita iz teh kovin. Izdana je bila tudi lista predmetov, za katere je uporaba prej naštetih kovin sploh prepovedana.

Argentinska trgovinska bilanca je bila v avgustu pasivna za 14,2 milijona pezet. Izvoz je znašal 110,2, uvoz pa 124,4 milijona pezet.

Sovjetska trgovinska delegacija je prišla v Berlin.

Uvoz sladkorja v U. S. A. se je znižal od 4,13 na 3,86 milijonov tor.

Denarstvo

Minister dr. Andres o novem pravilniku za hranilnice

Minister dr. Andres je podpisal v soglasju s finančnim ministrom dr. Šutejem vzorni pravilnik za občinske hranilnice v smislu § 18. uredbe o občinskih hranilnicah. Pri tej prilici je dal minister dr. Andres izjavo, v kateri je poudaril naslednje:

Z novim pravilnikom je ustrezno zakonskim predpisom in potrebam hranilnic. Zlasti manjšim hranilnicam, ki nimajo možnosti, da same sestavljajo pravilnike. S tem bo občinskim hranilnicam in oblastem prihranjeno nepotrebno delo, vse poslovanje hranilnic pa bo postalo sedaj enotno. Zato bo tudi lažji pregled o delu hranilnic.

Pravilnik je bil izdan po vsestranski proučitvi podobnih pravilnikov v drugih državah ter naših razmer. Upoštevani so bili vsi upravičeni nasveti strokovnjakov in potrebe naših hranilnic. Do 2. decembra morajo hranilnice spremeniti svoje dosedanje pravilnike v smislu novega vzornega pravilnika.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. t. m. navaja naslednje spremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga je ostala neizpremenjena in znaša 1.986,9.

Devize izven podloge so se dvignile za 3,6 na 630,8.

Vsota kovanega denarja je večja za 46,2 in znaša 344,3.

Posojila so se povečala za 38,5 na 2.505,0. Povečala so se eskontna posojila za 38,5 na 2.375,5, dočim so ostala lombardna s 129,4 neizpremenjena.

Posojilo po uredbi fin. ministra se je zvišalo za 232,3 na 560,5.

Razna aktiva so se zmanjšala za 59,9 na 2.634,7.

Otok bankovcev se je znižal za 66,5 na 9.009,9. Dvignile pa so se obveze na pokaz in sicer za 83,8 na 1.578,0.

Skupno kritje se je zvišalo na 30,02, samo zlato pa znaša 29,86%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Na konferenci v trgovinskem ministru zaradi organizacije devizne direkcije za zunanjo trgovino se je večina delegatov izjavila proti temu, da bi se prenesla kompetenca za devizna poslovanja iz Narodne banke na direkcijsko. Ker se je tudi finančni minister dr. Šutej izjavil za to, da vodi te posle še v bodoče devizna direkcijska pri Narodni banki, bo pri tem tudi ostalo.

Na beograjski borzi so notirali drž. vrednostni papirji dne 26. oktobra takole: vojna škoda 436'50 do 438, 7% Blair 88-90, 8% Blair 94, Seligman 98, investicijsko posojilo 98-99'25, 6% dalmat. agrarni 73'50-75, 4% agrarni 52-55, 6% gozdne obveznice 73-74'50 din.

V Nemčiji je izšla vladna uredba, ki daje nemški državi pravico, da razpolaga z vsem denarjem, naloženim po hranilnicah in tudi z denarjem zavarovalnic. Nihče ne sme s tem denarjem razpolagati brez posebnega dovoljenja državne oblasti.

Državni dolg Združenih držav Severne Amerike je narasel že na 41 milijard dolarjev. Najvišja po zakonu dopustna višina državnih dolgov je določena na 45 milijard dolarjev. Verjetno je, da bo kongres to mejo zvišal.

Iz združnega registra

Vpisale so se naslednje zadruge: Strojna zadruga na Bregu pri Kranju, Stavbna zadruga »Sloveskov dom«, Laško, Nabavljalna zadruga rezervnih oficirjev v Ljubljani, Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani, Gospodarska zadruga Radatovič v Metliki in Rečička semljoradniška drvarsko-gradbenarska zadruga v Rečici ob Savinji.

Italijansko gospodarstvo ob izbruhu vojne Avtarkično gospodarstvo

V drugem članku razpravlja »Neue Zürcher Zeitung« o avtarkičnem gospodarstvu Italije ter pravi med drugim:

Avtarkično gospodarstvo Italije ne velja za njene kolonije, kar je tudi zelo razumljivo. Edino albanški petrolej je bil priključen v avtarkično gospodarstvo.

Italijansko avtarkično gospodarstvo je staro šele dobra tri leta in se more deliti že v tri dobe. Prva doba se je začela z izbruhom etiopske vojne in sankcij ter je trajala do spomladi 1938, ko se je Italija definitivno odločila za avtarkijo. Vendar pa je bilo izvajanje avtarkičnega gospodarstva še do jeseni 1938 precej liberalno v primeri z metodami, ki so se takrat uporabljale že v Nemčiji. Bilo je polno tudi na pol oficialnih možnosti za nabavo surovin v tujini in tudi potrošnja še ni bila omejena.

To pa se je kmalu spremenilo, ko se je silno poostiril gospodarski položaj zaradi španske vojne, izdatkov za Etiopijo in nesprenjenega stališča kapitalno močnih zapadnih velesil. A tudi politična napetost je silno narasla, da je že zaradi nje izgledala uporaba avtarkičnega gospodarstva kot edina rešitev. Seveda pa je dalo k temu močno vzpodbudo nemško gospodarstvo, ki je bilo že čisto v znaku popolne avtarkije. Ostra uporaba avtarkičnega načela je tudi hitro pokazala svoje posledice. V kmetijstvu se je močno uveljavilo narčno gospodarstvo, uvedlo se je nadzorstvo nad cenami in trg, v trgovino je vedno bolj odločujoče posegala država, posebno močno pa se je pokazal vpliv države v industriji. Z vneto se je uveljavljala novi sistem, toda končni uspehi niso dali pričakovanega učinka. Ozka povezanost Italije in Nemčije je povzročila, da se je Italija tudi gospodarsko močno naslonila na Nemčijo in da je bila četrtina vsega obsega italijanske zunanje trgovine usmerjena na Nemčijo. Ta povezanost je imela tudi to posledico, da se je Italija tudi pri izvajanju avtarkičnega gospodarstva naslanjala vedno bolj na Nemčijo in njeno avtarkično industrijo. Prihajali so v deželo nemški strokovnjaki, čeprav le za kratek čas, s strokovnjaki pa tudi stroji. Narodni deli teh strojev se niso mogli vedno izdelati v Italiji, kar je pri kompliciranosti avtarkične industrije tudi razumljivo. Najbolj usodno pa je bilo to, da so zavzele avtarkične investicije prevelike dimenzije, kar je bilo zvezano z motnjami pri preskrbi surovin. To se je pokazalo v železni, tekstilni industriji in tudi rafineriji zemeljskega olja. Pa tudi odvisnost od nemškega premoga je postala za italijansko avtarkično gospodarstvo problem prve vrste. Izkazalo se je, da bi zašlo vse italijansko avtarkično gospodarstvo v silne težave, če bi se nakrat zaprle meje ob Italiji.

Slabe strani industrijskega avtarkičnega sistema v Italiji se morejo razdeliti v dve skupini. Prvič v industriji, katerih moteno obratovanje še ni zagotovljeno ali zaradi vzrokov nabavljanja potrebnih surovin in drugič v industriji, katerih ustanovitve je šele nameravana, ki pa so za popolno avtarkično gospodarstvo potrebne. Kot primer prve skupine se more navesti jeklena industrija. Od druge skupine pa je treba omeniti n. pr. naprave za pridobivanje sintetičnega kavčuka (bune), ki so verjetno še v stadiju večjih poskusnih laboratorijev pri velepodjetjih Montecatini in Pirelli. Sem spadajo tudi poskusi proizvodnje v italijanskih rafinerijah visokovrednega bencina za letala, ki je zlasti za motorizirano vojsko odločilne važnosti.

Prava oboroževalna industrija je bila od vseh teh činjenic zelo prizadeta, ker bi bila na vse zadnje v primeru vojne od teh proizvodov odvisna. V zvezi s tem je treba omeniti dejstvo, ki se je v tujini le malo opazilo, da namreč ni igrala prava oboroževalna industrija, ki dela neposredno za oborožitev in opremo čet, v okviru celotnih avtarkičnih prizadevanj.

Finančne rezerve Italije

V primeru vojne bi Italija po vsej verjetnosti zopet skušala dobiti potrebne surovine in blago v tujini, ker ni niti gospodarska izgradnja imperija niti avtarkično gospodarstvo doseglo te višine, da bi bila Italija te nujnosti oproščena. Zato ni čuda, če so v Italiji že pred izbruhom vojne z vso pozornostjo sledili raznim pojavom pomanjkanja v Nemčiji, ki so se pojavljali v vedno večji meri. Ta pozornost je bila tembolj razumljiva, ker je bila Nemčija tista država, na katere gospodarsko sodelovanje je Italija v veliki meri postavila tudi svojo zunanjo trgovino. Ta opazovanja pa so pokazala, da mora povečanje vojnega gospodarstva v Nemčiji zmanjšati možnosti italijanske oskrbe s potrebnim blagom. Na drugi strani pa je tudi bilo jasno, da bi v primeru vojne plačilni in klirinški sistemi z dru-

gimi državami ne delali več tako dobro, ker bi pač italijanska izvozna kapaciteta padla.

Italija bi bila zato prisiljena poseči po svojih finančnih rezervah, da bi si mogla nabaviti potrebno blago. Po izkazu v marcu 1939. je znašala italijanska podloga 3,8 milijarde lir v zlatu in devizah (to vrednost pa je treba razumeti v papirnatih ne v zlatih lirah).

Druga italijanska dobroimetja v tujini so se v veliki meri uporabljala za izravnavo plačilne bilance za leto 1938. in zato ne morejo danes pomeniti posebno močne rezerve. Če ima Italija še tajni vojni sklad, se ne ve, posebno verjetno pa po velikih izdatkih v Etiopiji, Španiji in Italiji trpi. Znano pa je tudi, da so zelo padla nakazila italijanskih izseljencev, dohodki iz tujkega prometa pa so tudi vedno skromnejši.

Plačilni promet z Grčijo Navodila Narodne banke

Ob sklenitvi zadnjega trgovinskega dopolnilnega dogovora z Grčijo je izdala Narodna banka naslednja navodila:

Plačilo izvoženega blaga

1. Izvoz našega blaga v Grčijo se plačuje začeti z 21. oktobrom 1939 na naslednji način: 73 odstotkov v kompenzacijskih bonih, ki jih bo poslala Grška banka neposredno izvoznikom, 20 odstotkov pa v svobodnih devizah preko Narodne banke, ostanek 7 odstotkov pa z odobranjem po računu »A« Narodne banke pri Grški banki.

Izjema od tega je predvidena za izvoz v Grčijo naših žitaric (pšenice, koruze, grahorice, ovsu in ječmena), ki se bodo v celoti plačevale v svobodnih devizah.

2. Za plačilo svojih terjatev morajo jugoslovanski izvozniki predložiti grški banki tovarni list s potrdilom o izvoru blaga (ki se bo sprejemal brez viza konzulata) ter fakturo.

3. Prejete bone smejo izvozniki prodajati izključno samo po pooblaščenih zavodih.

4. Izvozniki morajo opravičiti potrdila o zavarovanju valute: a) za 73 odstotkov s prodajo bonov po pooblaščenih zavodih. Ti morajo pri tem paziti, da izvoznik opraviči potrdilo o zavarovanju valute s prodajo bonov, ki se nanašajo ravno na dotični izvoz, kar bodo dognali iz pisma Narodne banke, s katerim se izvozniku obračunava 20% in 7% izvoza ter o čemer se nakažejo boni po dotični fakturi.

Plačilo uvoženega blaga

1. Uvoz grškega blaga v Jugoslavijo se plačuje samo s kompenzacijskimi boni v drahmah, ki jih smejo kupovati uvozniki izključno samo pri pooblaščenih zavodih.

2. Z uvoznimi listinami se ne more izvršiti nobeno plačilo za grško blago, ki je bilo uvoženo pred 15. oktobrom 1939 brez dovoljenja deviznega ravnateljstva Narodne banke.

3. Potrdilo o izvoru blaga se

dobi brez konzularnega viza. V primeru, da grške oblasti zahtevajo konzularni vizum na carinskih potrdilih, se bo dal vizum brezplačno.

Fakturiranje blaga

Blago vsake obeh držav, namenjeno za izvoz v drugo državo, mora biti fakturirano franko grško-jugoslovanska meja v primeru prevoza po suhem, a fob na kladalna luka v primeru morskega prevoza. Grška banka bo regulirala vrednost tako izdanih faktur brez kakršnega koli odbitka deviz za pomorske stroške, ki padajo v breme zainteresiranega uvoznika.

Kompenzacijski boni

1. Poleg uporabe za plačevanje uvoza grškega blaga se morejo uporabiti kompenzacijski boni še za: a) za plačevanje vrednosti nabav jugoslovanskih ladij v grških pristaniščih. b) za stroške jugoslovanskih ali grških dijakov, bivajočih v Jugoslaviji, ki pa se zaradi študij nabavljajo v Grčiji, do zneska 6000 drahm mesečno. c) za izdatke jugoslovanskih potnikov in turistov (ali grških, živčih v Jugoslaviji), ki potujejo po Grčiji, in sicer do 350 drahm dnevno za osebo. Boni se izplačajo takoj v Solunu do 1500 drahm, v Atenah pa do 6000 drahm. Ti zneski se morejo od Grške banke zvišati do 1000 drahm dnevno za osebo.

2. Na ev. zahtevo imetnika kompenzacijskih bonov bo dajala Grška banka zainteresiranim več delnih bonov v zameno.

3. Kompenzacijski boni, ki se najdejo v obtoku po poteku sporazuma, se bodo mogli izplačati samo z uvozom grškega blaga v Jugoslavijo ter z njih uporabo za potrebe jugoslovanskih potnikov in turistov v Grčiji.

Izplačila preko računa »A«

V breme računa »A«, v katerega se bo odobrovalo po 7% vrednosti jugoslovanskega izvoza v Grčijo, se morejo nakazovati iz-

plačila za stroške nakladanja in prekladanja izvoženega jugoslovanskega blaga ali pa tujega blaga, uvoženega v Jugoslavijo skozi solunsko pristanišče ko tudi za provizijo, ki se nanaša na to blago.

Izplačila po računu »B«

Pri Narodni banki in pri Grški banki se odpravlja brezobrestni račun pod imenom »Račun B«, po katerem se izvršujejo kompenzacije vzajemnih terjatev po naslednjih podlagah: a) vrednosti prodanih nepremičnin in trgovinskih obratov ko tudi najemnine, ki pripadajo jugoslovanskim oziroma grškim državljanom, živčim v Jugoslaviji oz. Grčiji, v korist njihovih rodbin. b) Plačevanje iz drugih naslovov, v kolikor bosta soglasni Narodna in Grška banka.

Obračunski tečaji in provizije

1. Obračunski tečaj za spreminjanje faktur jugoslovanskih izvoznikov se bo določeval na podlagi srednjih tečajev v Curihi na dan pred vplačilom.

2. Tečaji, ki se preračunavajo po računih »A« in »B«, se bodo soglasno določili po Narodni banki in po Grški banki.

3. Razlika med prodajnim in nakupnim tečajem Grške banke znaša 3 drahme za vsakih 100 din.

4. Provizija, ki jo pobirajo Grška banka in pooblašcene banke v Grčiji pri izplačevanju jugoslovanskih faktur, znaša v vsem le 2-50%.

Dobave - licitacije

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 28. oktobra ponudbe za dobavo kalcijevega karbida; 2. novembra krilnih sešalk iz medi, stenja za petrolej, leplja za avtogume, amerikan-platna, bombažnih krp, platnenih brisač, konjske žime, afriške trave, plavljenege jekla, železne pločevine, železnih peči, dimovodnih cevi in kolen za cevi; do 4. novembra raznega orodja, raznih ščetk iz žice, plute v ploščah, morskih gob, ročne priprave za brušenje, raznih brusilnih plošč in kamnov ter opasavev za narednike; 6. novembra valjanih plošč iz čistega cinka, kravje kože, medeninate pločevine, kosirna v šipkah, mrež iz železne pocinkane žice, elektromotorja, motor-ventilatorja; 8. novembra raznega usnja in podplatov, bencinskih svetilk ter raznih vrst cevi; 9. novembra mizarskih dlet, prebijačev ter matric za strojne prebijače; 9. novembra bo licitacija za dobavo jelovine in borovine; 10. novembra raznih vijakov, matic, zakovic in žebeljev.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 2. novembra ponudbe za dobavo signalnih zvoncev in tipkal ter klozetnih školjk.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 30. oktobra ponudbe za dobavo kalijevega mila, denaturiranega alkohola, sikativa, gume v ploščah, gumiranega platna, gumenih cevi, lanenega impregniranega platna, merlina ter konoplj; 7. novembra gumenih cevi; 9. novembra ročnih tahometrov; 10. novembra raznih zakovic; dne 11. novembra brodskega diselmotorja; raznih vijakov iz jekla in medi.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 2. novembra ponudbe za dobavo raznega materiala za jadra; do 6. novembra za dobavo gumenih brtev in do 15. novembra raznega specialnega orodja.

Pomorsko zrakoplovna šola v Divuljah sprejema do 10. novembra ponudbe za dobavo risalnega in navigacijskega pribora.

LICITACIJE

Dne 2. novembra bo pri vojnotehničnem zavodu v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo raznih vijakov, žice, žebeljev, pločevine, zakovic, smirkovega platna, azbesta v ploščah, manometrov, termometrov i. dr.

Dne 3. novembra bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 3.700 m² desk za potrebe tobačnih tovarn.

Dne 6. novembra bo pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu licitacija za postavitev železniške trinadstropne zgradbe.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vdogled.)

Davčni svetovalec

Pobotniška taksa za službene prejemke

G. I. G. v Lj. — Vprašanje:

Pričakujem revizijo po organu finančne kontrole glede takse, pa si nisem na jasnem, ali in kdaj moram plačati 1/2 % pobotniško takso za službene prejemke.

Odgovor:

Ako se izplačujejo službeni prejemki proti potrdilu, je položaj jasen. Če izda prejemnik kakršno koli potrdilo o prejemu plače, je to potrdilo zavezano 1/2 % taksi. Na podlagi odst. 2., pripombe 1. takse, tarife je pa 1/2 % takso tudi plačati, če se izdaja plača na podlagi podpisanega ali nepodpisanega seznama, bodisi da se vključuje na tekoči račun dotičnega uradnika. Vendar je finančna uprava to določilo razlagala tako, da je treba takso že plačati, če službodajalec kjer koli v svojih knjigah zabeleži izplačilo, tako da o njem obstojajo pisni podatki. Celo državni svet se je n. pr. postavil na stališče, da je izplačilo zavezano taksi, če se vnese v blagajniško knjigo, ker je s tem podan dokaz, da se je izplačilo izvršilo. Ministrstvo za finance je dne 18. februarja 1935. pod št. 13361/5 odredilo, da plačujejo pobotniško takso za svoje plače privatne osebe, ki prejemajo plače po podpisnem ali nepodpisnem seznamu, po nalogu, izdanem blagajni za izplačilo, ali v kuverti, katero podpisujejo ali ne in ki se zadržuje v spisih do sledečega izplačila, oziroma ako se knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika. Proti pričakovanju pa se finančna uprava sama ni ravnala po tem razpisu in je še nadalje zahtevala od službodajalcev takso tudi v primerih, v katerih bi je ne smela zahtevati. Toda med tem je državni svet sprejemal judikature. V ponovnih razsodbah se je postavil na stališče, da samo vpis v poslovne knjige ne more utemeljevati takse dolžnosti, marveč se taksa plača le, ako se vrši izplačilo po seznamu ali s knjiženjem na tekoči račun. V razsodbi št. 4515/39 se je postavil državni svet na stališče, da se mora pobiranje pobotniške takse takrat, kadar službodajalec ne daje pobotnice ali podpisa na seznamu v dokaz, da je plačo prejel, omejiti takšno dolžnost res samo na primere, za katere je zakon to izrečno določil. Zakon je takšno dolžnost določil za primere, v katerih ni pobotnice, za izplačevanje plač po nepodpisanih seznamih ali knjiženja na tekoči račun.

Kjer ni ne pobotnice ali podpisanega seznama niti nepodpisane seznama ali knjiženja na tekoči račun, ne more biti tudi takse dolžnosti. Na prizadevanja gospodarskih korporacij je zaradi tega ministrstvo za finance, oddelek za davke, pod št. 10318/III od dne 21. aprila 1939. izdalo finančni direktoriji v Ljubljani nalog, da v bodočo postopa docela v smislu navedenega razpisa iz leta 1935. in razsodbe državnega sveta. Polem tako samostojno knjiženje plače v poslovnih knjigah službodajalca še ne zadostuje za takšno dolžnost. Taksa se mora torej plačati le tedaj: a) kadar se prejema plača v kuverti, podpisani ali nepodpisani; b) kadar se knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika; c) kadar se izplačilo izvrši na podlagi podpisanega ali nepodpisanega seznama oziroma po nalogu, izdanem blagajni za plačilo. — Knjiženje plače v blagajniški knjigi v globalni vsoti ni zavezano taksi.

Razstavljanje modnega blaga

Trgovina z modnim blagom ima kakor vsaka druga vrsta posla svoje metode za pridobivanje kupovalcev. Geslo njene službe je: »Pridobivaj z osebnim okusom!« Vendar ima ta stroka nekaj posebnih ovir, da ne more uporabiti vseh reklamnih sredstev. Izdelki drugih vrst so trajnih oblik. Naglo spreminjanje mode pa sili prodajalca modnih predmetov, da išče vedno novih metod reklame. Kroji oblek in barve blaga se vsako letno dobo in vsako leto spreminjajo. Iskati je treba linijo mode ali kateri koli drug znak, ki se ga je občinstvo oprijelo, oziroma kombinacije s temi, da občinstvo pritegne. Pridobivanje mora biti zato raznovrstno, še tem bolj pestro pa mora biti zato, ker ne poznamo okusa poznavalca in se ravnamo le po svojem okusu.

Katera sredstva ima na razpolago ta stroka? Zanj je najvažnejša reklama razstavljalno okno. Okenska izložba je izkaznica trgovčevega okusa. S spretno postavljenimi izdelki more opozoriti občinstvo na to, s kako izbranim okusom bo postreženo v tej prodajalni. Razstavljati je treba zato skrbno, vsa ureditev okna se mora izogibati kričavemu videzu. Seveda pa mora izložba privlačevati, mora loviti nase poglede pešcev in mimovozečih. Opazovalec izložbe naj ima občutek, da se v tej trgovini lahko odlično in okusno obleče. O tem se mora kupovalec prepričati tako, da se naglo odloči za vstop.

Najti je treba torej za izlaganje zlato sredino med očesno vabo in odličnostjo modne izložbe. V tem je skrivnost spretnosti modne reklame. Treba pa je za to biti domišlni. O napakah izložb vemo iz skušnje: dosti primerov. Okenska razstava neštetih vrst blaga za oblačila, če so različne vrste kar pisano nametane, ne prikaže občinstvu niti bogatosti zaloge niti sloga te prodajalne. S svojim nemirnim učinkuje mešano, bolj zmede človeka kakor pa vabi. Če pa imamo v oknu le dve prevladujoči barvi, toda v raznih prehodih, tedaj to preprica mimoidoče, da ima naša trgovina tudi blaga drugih barv v bogati izbiri ter v vseh niansah. Kdor se pri oknu razveseli nad dvema ali tremi vrstami svetle, rožnate barve, je že prepričan, da dobi v prodajalni lahko prav toliko vrst svetlomodrega blaga, kakršnega si želi ali ima naročeno.

Kakšni naj bodo predmeti in vsa postrežba

Da učinkujejo predmeti pravilno, morajo seveda imeti tudi primerno in prikladno zunanjo obliko. Izbranimu okusu morajo ustrezati vsi deli izložbe, bližnji in ozadje. Ljudje se morajo ustaviti pred oknom zaradi celote in vtis okna mora biti tako silen, da obstane kdo nehoti, če se je le slučajno ozrl proti oknu. Le tako pritegnemo tisto množico ljudi, ki navadno brezskrbno ali nepazljivo koraka po ulicah ali se sprehaja, oziroma tiste, ki iščejo samo določen predmet. Tak človek obstane in se odloči zaradi izložb.

Ko je kupovalka vstopila, se prične za prodajalca pravi del njegove naloge. Modna trgovina ni navadna trgovina predmetov, za katere ima kupovalka že vnaprej vse trdno predpisano. V onih trgovinah z množinskimi izdelki se vrši vse na hitro. Kupec prihaja in odhajajo kakor številke. V modni trgovini pa je kupovanje povsem drugačno in predvsem traja tu obisk dosti dalj. Tu se izbira skrbno in previdno, se primerja, z veliko ljubeznijo si ogleduje kupec svoje prihodnje oblačilo ali klobuk ali pas. Pomerja se pridno in mnogo. Vsi ti opravki zahtevajo mnogo časa.

Ves ta čas se mora kupovalec ali kupovalka počutiti v prodajalni kar najudobnejše, kajti še tako dober vtis modne novosti bi se takoj razkadil, če ji stvari ne znamo na primeren način pokazati in v primernem prostoru ter okolju, ki vzdrži ves čas fantazijo. Kar smo obetali z izložbo, ne smemo v kupcu podreti z notranjo postrežbo, ne smemo kupovalca razočarati. Zato mora tudi vsa notranja ureditev lokala pokazati zmožnost trdke. Prav tako mora vzbujaati zaupanje v nasvet ter v okus svetovaleca. Če tudi prodajalca spre-

jema kupovalca z vzdušjem modnega okusa, potem bo kupil in ob odhodu iz lokala bo imel zavest, da je v pravi trgovini kupil vredno modno blago.

Nedvomno je treba posebno za modno trgovino uporabljati le okusno izbrana vabila in prospekte. Če dobi občinstvo v roke lepo in okusno zasnovano tiskano, bo takoj vsak razumel, da mu jo pošilja zmožen in izobražen trgovec, kar mu je tudi že vnaprej jamstvo, da bo imenitno postrežen. Gre torej pri pridobivanju za nakup modnih predmetov in blaga za neko osebno noto. Trajen uspeh pri občinstvu ima le tista trdka, ki se zaveda, da sta vsa njena reklama in postrežljivost hkrati osebna izkaznica lastnika trgovine.

Predlogi naših trgovcev

Kolkovanje računov

V »Trgovskem listu« sem čital o intervenciji Zveze zaradi kolkovanja kreditnih knjižic in računov.

Kar se tiče kreditnih knjižic, moram reči, da je bila intervencija res zelo umestna. Glede kolkovanja računov pa bi pripomnil naslednje:

Zakaj se ne bi uvedlo kolkovanja z ozirom na višino računov, da bi se moral n. pr. kolkovati vsak račun z 2 pro mille. Tako bi se taksirali n. pr. računi za 100 din s kolkom 20 par, za 500 din z 1 din, za 1000 z 2 itd. Največ trgovcev dobiva račune v višini do 1000 din. Te račune pa je treba kolkovati z din 5, za račune nad to vsoto se plača ravno tako samo din 5, pa čeprav bi šla vsota v stotisoče!

Ali ne vidite tu, da je najbolj tepen mali trgovec, ki proda in kupi največ blaga do okrog din 1000? To bi vendar morali enkrat pravilno predlagati finančnemu ministru, da se kolkovanje uredi tako, kot sem zgoraj omenil. Ze z več trgovci sem o tem govoril in vsi so za moj predlog.

Prosim, da bi se moj predlog upošteval, ker je pravičen in koristen za trgovca, zlasti za malega trgovca.

Nezadovoljstvo zaradi novega voznega reda

Komaj je bilo objavljeno, da stopi v veljavo novi železniški zimski voznik red, že se javljajo proti njemu tudi težnje pritožbe, da ni upošteval želj občinstva in

da ni uvedel nobene spremembe pri najbolj neugodnih zvezah in odhodih.

Kot eno najvažnejših pritožb moramo navesti pritožbo glede vlaka, ki prihaja v Ljubljano iz Kamnika ob 6.15 vedno netočno in s tem povzroča zamudo vlaka proti Kamniku z odhodnim časom 6.40. S tem nastaja gneča na tračnicah, ko ljudje hkrati iz vlaka izstopajo in vstopajo vanj. Po sedanjem redu, če res ostane, naj se garnitura vsaj pravočasno pripravi, da se lahko pravočasno vstopi, zlasti pa ne gre to, da občinstvo pozimi dolgo čaka na peronu in kar na tračnicah — zato, ker je pač ljubljanska čakalnica tretjega razreda že prav nemogoča in že davno ni ustrezala tolikšnemu prometu.

Novi voznik red tudi ni upošteval prošnje delavstva glede večernega vlaka, ki je bila poslana že pred meseci in jo je podpisalo nad 260 rednih potnikov te proge. Prošnja je podala umesten predlog, da bi odhajal večerni vlak s sedanjim odhodnim časom 18.40, poslej ob 18 ali 18.10. Vsaj odgovor bi se moral dobiti na take prošnje.

Več rednih potnikov.

barva, plesira in kemično snati obleke, klobuki itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 5
Telefon št. 22 72.

Praktični nasveti

Kateri vrstni red je boljši

Neka firma, ki redno razpošilja cenike, je napravila naslednji eksperiment. Enkrat je sestavila svoje ponudbe tako, da so bili najprej naštetí dragi predmeti. Drugič pa so bili najprej navedeni ceneni predmeti. Na zunanjo pa so bile ponudbe vedno enake. Katera ponudba je imela večji uspeh? — Izkušnja je pokazala, da ponudba, v kateri so bili najprej naštetí ceneni predmeti. To je tudi naravno. Dragi predmeti so večino ljudi že kar takoj prestrašili, da niso niti naprej gledali. Znano pa je tudi, da niso niti še tako bogati ljudje prav nič nejevoljni, če vidijo nizke cene.

Ne preveč blaga razložiti pred kupca!

Le preveč pogosto se pripeti, da ni kupec zadovoljen s prvim blagom, ki mu ga pokaže prodajalec. Vedno nova blaga mu je treba predložiti in tako se nabere na pultu čela gora blaga. Kadar je veliko blaga, se pa tudi poslabša pregled blaga in včasih se tudi zgodi, da kaj zmanjka. Zato je pravilno edino naslednje postopanje. Če prodajalec vidi, da kupcu neko blago ni všeč, potem ni

treba pustiti to blago na pultu, temveč ga je treba zopet spraviti. S tem pa je tudi kupcu izbira olajšana. Če ima ta pred seboj čelo goro različnega blaga, se res ne more odločiti ne za to in ne za drugo blago. Prodajalec mora zato igrati, katere blaga so kupcu najbolj všeč in katera bi ustrezala njegovim potrebam. Ta naj pusli na pultu, vsa druga pa spravi na njih mesto. S tem pa si bo olajšal tudi svoje delo, ker bo imel manj pospravljanja. Preudariti pa je tudi to. Če je zaradi enega kupca pult čisto poln, kje pa naj še dobi prostor, da se postreže nove mu kupec. Zato je mera potrebna tudi pri razkazovanju blaga kupcu.

Radio Ljubljana

Sobota 28. oktobra. 7.00: Jutranji pozdrav — 7.15: Napovedi, poročila — 7.30: Plošče (do 7.45) — 12.00: Plošče — 12.30: Poročila, objave — 13.00: Napovedi — 13.02: Plošče — 14.00: Poročila — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Ali naj varčujemo? (dr. Vladimir Murko) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.20: Nac. ura — 19.40: Objave — 20.00: O zunanji politiki (dr. Kuhar) — 20.30: Za konec meseca — pisan variete s šalami, gočbo in petjem — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nove knjige

Gospodarska struktura Slovenije*

Ta mesec smo po zaslugi naše univerze in založbe Soc. ekonomskega instituta dobili prvo pomembno obdelavo podatkov o gospodarskem sestavu Slovenije, in sicer glede na poklicno porazdelitev prebivalstva. Jasna slika o tem nam je bila nujno potrebna, če naj si uredimo nekaj več ko zgolj slučajno gospodarsko in socialno politiko. Prav tako pa bo poklicna statistika ugodila tudi posameznikom, v prvi vrsti gospodarskim ljudem in zlasti tistim, ki si želijo v kakem novem kraju urediti eksistenco.

Uvod o nastanku študije je napisal sam vodja Geografskega instituta univ. prof. A. Melik, ki navaja tudi nekaj vzporednih, še ne objavljenih razprav. Zaključke uporabljenih pregledov, ki so jih sestavili razni slušatelji, podaja v zgoščenih oblikah asistent dr. Hesič. Pri delu so uporabili podatke ljudskega štetja iz l. 1931. in podatke socialnih zavarovalnih ustanov iz lanskega leta. Pregled je zato dvojičen: po občinah ali okrajih in po sedehih podjetij.

Da je študija splošno vredna izrednega zanimanja, nam pokažejo dodane karte, izmed katerih obravnava: prva delež kmetskega prebivalstva; druga delež živčih ljudi od obrta in industrije, tretja tudi njih absolutno število. Četrta zemljevidni pregled podaja sliko zagatstva in lesne industrije; namenoma posebej obdelani sta tudi strojna in kovinska industrija ter tekstilna industrija, ki sta zaradi neustaljenosti naš poseben problem. Posebna karta nudi podoba rudarstva, v katerem smo padec zaposlitve že preboleli, a še nimamo pravega pregleda o sedanjem razvoju. Osmo karta obsega zaposlenost v prometu.

Po velikosti in številu podjetij predstavlja Slovenijo deveta karta, ki je tudi najboljša slika o tem, kje in kako so osredotočene glavne panoge oz. podjetja s po več ko 500 delavci. Podjetja pod to jakostjo so obdelana v naslednjem. Zadnji dve karti nudita pogled na stavbinstvo po številu zaposlenih in še končni prikaz krajev po skupnem številu zaposlenih. S tem je v kratki študiji opravljen velik del naloge, ki bi se morala spopolnjevati voditi za vsa leta. Slovenijo bi smeli v navedenem pogledu deliti na predele s prevlado izrazito kmetskega življa (nad 70%), predele s krepkim obrtnim deležem, predele s prevlado industrijsko-obrtnega deleža, ki jih lahko delimo še na tri podvrste, in kot poseben tip naša mesta. O tem vsebuje knjižica zanimive ugotovitve. Med snovjo, ki bi jo bilo treba še dopolniti, smemo brez dvoma upoštevati kot močni veji trgovino in gostinstvo, zadnje posebno zaradi tujskega prometa. Slika o zaposlenosti v teh dveh panogah morda ne bi bila zelo značilna, poslane pa važna v pregledu o gibanju zaposlitve celotnega prebivalstva v zadnjih 20 letih, kar je že v pričujoči študiji dobro poudarjeno glede rudarstva in tekstilne industrije.

Vsem, ki se zanimajo za gospodarska vprašanja, pomembno delo o gospodarski strukturi Slovenije prav toplo priporočamo.

* »Gospodarska struktura Slovenije v luči poklicne statistike in delavskega zavarovanja« — izdal Geografski institut univerze v Ljubljani. Zbirka št. 5. Strani 40 s 16 kartami. Cena din. 20.—

**Naročajte in širite
„Trgovski list“!**

VELIKA
BLATNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1940

Naša zunanja trgovina v prvih devetih mesecih 1939

V primeri z lanskim letom kaže naša zunanja trgovina v prvih devetih letošnjih mesecih naslednjo sliko:

	Izvoz	
	1939	1938
Nemčija	1030,8	1434,1
Češko-Moravska	529,3	295,9
Italija	354,1	238,7
Madžarska	210,6	133,2
Grčija	97,0	82,2
Romunija	44,5	33,7
Slovaška	18,9	—
Poljska	16,1	25,8
Bolgarska	3,0	6,6
Turška	4,9	8,7
skupno	2309,2	2258,9

	Uvoz	
	1939	1938
Nemčija	1653,3	1513,7
Češko-Moravska	243,9	472,1
Italija	422,5	306,5
Madžarska	132,1	160,9
Grčija	30,1	40,3
Romunija	84,4	76,0
Slovaška	1,4	—
Poljska	68,6	24,3
Bolgarska	2,2	9,9
Turška	2,8	2,4
skupno	2641,3	2606,1

Iz tega pregleda se vidi, da se je naša trgovina s klirinškimi državami zelo neznatno povežala. Izvoz se je povečal za 50,3, uvoz pa za 35,2 milijona din. Predvsem se je zmanjšala trgovina z Nemčijo ter se je ves trgovinski promet z Nemčijo zmanjšal za 263,7 milijona din. Trgovinska bilanca s klirinškimi državami izkazuje pasiva v višini 332,1 proti 347,2 milijona din lani.

Od vse naše zunanje trgovine odpade v prvih 9 mesecih 1939

na klirinške države 63,15%, od vsega uvoza celo 70,43% proti 68,15% lani.

V neklirinške države smo izvozili v tem času blaga za 1347,8 milijona din ali 36,85% vsega našega izvoza in se je v primeri z lani povečal za 77,5 milijona din. Naš uvoz iz neklirinških držav pa je znašal 989,6, t. j. za 228,9 milijona manj ko lani.

Naša trgovinska bilanca z neklirinškimi državami je letos aktivna za 358,2 milijona din, dočim je bila lani le za 51,8 milijona din.

Kaj smo izvozili?

Po uradnih podatkih smo izvozili v prvih devetih mesecih za milijonov din:

	1939	1938
pšenice	196,7	118,9
svežega sadja	78,5	67,2
suhih češpelj	13,0	3,2
vina	21,7	5,3
zdravilnih rastlin	23,8	13,0
opija	6,1	—
medu	32,2	22,9
konoplje	147,8	105,4
živine in živalskih proizvodov	980,4	895,9
lesa	772,0	635,6
amonijeve in kavstične sode	21,1	10,1
cementa	35,6	33,8
železa	3,0	0,4
svinca	21,9	19,7
bakra	430,2	284,3
koruze	98,6	465,0
otrobov	6,5	29,2
fižola	37,6	38,6
tobaka	75,4	118,6
kalcijevega karbida	54,3	67,9
in cianamida	5,3	9,9
ferosilicija	270,0	296,8
rud in izkopenin	270,0	296,8

Izvoz lesa, živine, bakra, rud in pšenice znaša 76,48% vsega našega izvoza.

Kaj smo uvozili?

Naš uvoz je v prvih 9 mesecih letos manjši za 193,7 milijona din ali za 5,06%. Uvozili smo (v milijonih din):

	1939	1938
bombaža	758,8	589,7
volne	330,0	316,0
svile	91,1	80,0
ostalih rastlinskih vlaken	81,9	74,4
železa	459,1	556,1
mineralnih olj	103,1	91,7
kož	39,3	119,3
hranil	155,3	136,7
premoga	110,4	148,9
strojev	292,2	425,4
električnih predmetov	131,1	130,8
prevoznih sredstev	235,6	210,5

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je sprejela v avdienci ministra dr. Budisavljevića in Mihaldžića.

Po sporazumu, ki je bil sklenjen med strankami sedanjega vladnega bloka, bo dobila SDS 3. skupina Bože Maksimovića 2 in skupina dr. Markovića 1 senatorja.

Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je izdal uredbu, s katero se odcepajo od okrožnih uradov izven banovine Hrvatske vsi oni okraj, ki so bili iz drugih banovin priključeni banovini Hrvatski.

Ministrski svet je določil nov kredit v višini 125 milijonov din za nabavo rezervnih živil. Predvsem bi se nabavila pšenica, mast in meso.

Ban dr. Šubišić je odobril za javna dela na Hrvatskem kredit 875 milijona din. Za regulacijo Save je od tega kredita določenih 38 milijona din.

V pravosodnem oddelku banske uprave v Zagrebu so izdelali uredbu o odpravi javnih notarjev. Večina njih poslov bi prevzela sodišča. Notarji bi se odpravili, ker je to stara programatična zahteva HSS, ki smatra notarska mesta kot nepotrebno obremenitev kmetijskega ljudstva.

Volitve v zagreško trgovinsko zbornico bodo še letos.

Za pomočnika ministra za pošte je bil imenovan Milostislav Ciko, dosedaj višji poštni svetnik v Beogradu. Novi pomočnik je doma iz Kotora.

Hrvatski katoliki pripravljajo veliko romanje v Rim. Romanje bo v začetku novembra. Hrvatski škofje bodo v Rimu predlagali, da se proglasi za svetnika hrvatski mučenik Ivan Tavelić.

Ljubljanski aeroklub je letos izučil 15 pilotov.

Enotno ceno za kvas je določilo finančno ministrstvo v višini 29 dinarjev za kg. V ceni sta vračunana skupni davek in trošarina. Cena velja franko postaja kupca.

Himmeler je dobil od Hitlerja nalogo, da organizira preselitev vseh Nemcev iz tujih držav v rajh.

Vesti o preselitvi Nemcev iz Madžarske v Nemčijo so silno vznemirile nemške kmete na Madžarskem, ki pravijo, da se nikakor ne bodo iz Madžarske izselili. Kmetje izjavljajo, da so lorenškega porekla in da se jim zato ni treba izseliti. Ena tretjina Nemcev se je že izselila iz Estonke.

Za predsednika slovaške republike je bil izvoljen dr. Tiso.

Oficialno se demantirajo vse vesti, kakor da bi zahtevala Sovjetska Rusija od Turčije nazaj trdnjavo Kars in da bi zbirala ob turški meji čete. Vse te vesti se proglašajo kot popolnoma brez podlage.

Sovjetska vlada je v posebni noti odklonila angleško noto o tibotapskem blagu ter izjavila, da si pridržuje pravico zahtevati vso odškodnino za škodo, ki bi jo imeli zaradi blokade sovjetski državljani ali Sovjetska Rusija.

Sovjeti so izpustili nemško posadko ameriškega parnika »City of Flint«, parnik pa so še zadržali, ker bodo preiskali njegov tovor.

Anglija je dosedaj zaplenila 338 tisoč ton blaga, ki je bilo namenjeno v Nemčijo.

Velika parnika »Normandie« ter »Queen Mary« sta že od začetka vojne zasidrana v New Yorku. Ker so dobile ameriške oblasti obvestilo, da se pripravljata atentat na oba parnika, so ameriške oblasti parnika močno zastražile.

Ameriški parnik »City of Flint« je zaplenila nemška križarka »Deutschland«, ki ima 10.000 ton. Križarka je tudi že potopila več angleških parnikov.

Francosko prometno ministrstvo je dovolilo, da se obnovi tranzitni promet med Italijo in nevtralnimi državami.

Vest, da bi Rusija poslala Nemčiji 17 ton zlata, se je izkazala kot neresnična. Sovjetska Rusija je poslala to zlato v Amsterdam, toda na svoj račun in bo z njim plačevala zlasti svoje nakupe v Ameriki.

Mednarodna razstava v San Franciscu je prišla v konkurz. Pasiva znašajo 46 milijona dolarjev.

Vest, da bi Sovjetska Rusija dobavila Nemčiji velike količine pšenice, se iz Moskve označuje kot netočna.

Kaj nam bo dobavljala Grčija?

Stari kontingenti, ki so bili določeni za uvoz grškega blaga po pogodbi iz l. 1936., so ostali nespremenjeni.

Vse ovire za uvoz grške kolofonije so odpravljene.

V dopolnilnem sporazumu pa so predvideni še naslednji novi kontingenti za uvoz grškega blaga v našo državo v naslednjih polletnih količinah:

100.000 paketov bombažnega prediva št. 4 do 14,
50.000 paketov bombažnega prediva št. 15 do 24,
50 ton lahkih kož,
30 ton olivnega olja,
250 ton črne volne,
30 ton saj po znižani carini zl. din 50,—,
2000 kg tkanin od buret svile v teži od 240 g in več na m² po znižani carini zl. din 600,— za 100 kg.

Dopolnilni sporazum velja do 20. aprila 1940., do katerega roka je podaljšani tudi dosedanj trgovinski in kompenzacijski dogovor. Če se sporazum ne odpove do 1. marca 1940., ostane v veljavi še 6 mesecev.

Tržna poročila

Na domačem žitnem trgu je povpraševanje mlinov po pšenici vedno manjše, a tudi ponudba, kar je imelo za posledico, da se cene mlinov vedno bolj približujejo intervencijskim cenam Prizada. Izvozna pariteta za decembrski termin je proti Chicagu 108.

Stara kornuza se na domačem trgu prodaja po 110 do 113 din, cena nove kornuze pa je skočila na 100 do 104 din.

Cena za vojvodinski hmelj je čvrsta. — Prvovrstni novosadski hmelj se plačuje po 50 do 52 din, drugovrstni po 34 do 45 din. Večinoma se kupuje hmelj za Združene države Sev. Amerike.

Na francoskem sadnem trgu so cene grozdja v skoku. Cena francoskega južnega belega je skočila od 130 na 150 frankov za 100 kg.

Letina orehov je letos v Franciji mnogo boljša, kakor pa se je pričakovalo. Zato je cena orehov padla, in sicer od 530 na 420 frankov. Cene drugega sadja so ostale v Franciji nespremenjene.

Na domačem trgu konoplje je povpraševanje zelo oživelo, ker so se na trgu pojavili poleg nemških kupeev tudi angleški. Cene so narasle že pretekli teden, a imajo še vedno trdno tendenco.

Sejmi

30. oktobra: na Studencu pri Krškem, v Velikem Gabru.

31. oktobra: v Ormožu, Mariboru, Dol. Lendavi, Črnomlju.

1. novembra: v Ljubljani, Celju, Ptuj, Trbovljah.

2. novembra: v Mokronogu, v Cerknici, Mirni, Vitanju, Turnišču.

3. novembra: v Zagorju ob Savi, Mariboru, Pišecah, Dravogradu, Razkrižju.

4. novembra: v St. Vidu pri Stični, Ponikvah, Brežicah, Celju, Trbovljah, Slov. Konjicah, Sv. Lenartu nad Laškim, Križevcih, okr. Murska Sobota.

Za naročila vseh trgovskih, uradnih in drugih tiskovin se priporoča

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva 23 Tel. 25-52
LASTNA KNJIGOVESNICA

PRI NAKUPU IZGOTOVLJENIH OBLAČIL JE VAŽNO, DA VESTE, KATERA TRGOVINA JE NAJBOLJ UGODNA ZA VAS?

Tvrdba F. I. GORIČAR

NA SV. PETRA CESTI je prvovrstna konfekcija V LJUBLJANI,

ki ima poleg tudi veliko manufakturno trgovino, založena z najmodernejšimi blagovi za moške in dameke obleke, površnike in kostume. — Trgovini ima priključeno tudi lastno šivalnico z najboljšimi moškimi in damskimi močmi za izdelavo konfekcije, kot tudi za vsakovrstna moška in damska dela po meri! — Ako torej izgotovljenih oblačil ne morete izbrati iz zaloge, imate na izbiro vsakovrstno blago na metre, ter se Vam lahko takoj po Vaši želji izgotovi! Za prvovrstno izdelavo in dober kraj se jamči! Ker se dela vse v lastni režiji, so cene brezkonkurenčne!

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica šte. 4

Telefon 33-80

**KNJIGOVESNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

**LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6**

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrance, journaie, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo

Trgovci popust!

SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 33

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci, našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

**Dolenc
Josip**

Sv. Petra c. 19

Telefon šte. 22-62

Velika zaloga vsakovrstne kožuhovine za plašče, paletoe in našivke

Rumene britvice

(barva zak. zaščit.)

Proizvod:

KONBINOS, MARIBOR